

سازمان جهانی تجارت و سلامت (بخش دوم)

صفحه ۱

و نبات بکار گیرند اما در عین حال از این کشورها می خواهد که نسبت به رعایت شفافیت و اطلاع رسانی مناسب به اعضا در مورد استانداردها و مقررات فنی خود اقدام نمایند. علاوه بر این از کشورهای عضو درخواست شده برای استانداردهای تعیین شده خود مبنای علمی مناسب در نظر بگیرند و بتوانند از نظر علمی از استاندارد خود دفاع نمایند. گرچه موافقت نامه اقدامات بهداشتی و بهداشت نباتی، اعضا را ملزم به اتخاذ استانداردهای یکسان نمی کند اما در مواردی آنها را به رعایت موازین بین المللی در زمینه های تعیین شده ترغیب می کند. توصیه به رعایت مجموعه قوانین تغذیه (CODEX) را می توان از آن جمله برشمرد. همچنین توصیه به مشارکت در امور مربوط به دفتر بین المللی بیماری های واگیر حیوانی و کنوانسیون بین المللی حفظ نبات برای اعضا صورت گرفته است.

موافقتنامه موانع فنی بر سر راه تجارت

موافقت نامه (TBT) تلاش می کند که قواعد، استانداردها، تست و مراحل صدور گواهینامه ورود کالا، موانع غیرضروری برای تجارت ایجاد نکنند. این موافقتنامه، قوانین کشورها را برای پذیرش استانداردهای مناسب به رسمیت می شناسد به عنوان مثال قوانین حفظ حیات گیاهان، حیوانات و انسانها، حفاظت از محیط زیست و برآورده ساختن دیگر منافع مصرف کنندگان. موافقتنامه بمنظور جلوگیری از ایجاد اختلافات زیاد، اعضا را تشویق می کند که از استانداردهای بین المللی که مناسب تر هستند، استفاده کنند.

تجارت جهانی و نظام های بهداشتی کشورها

- در رابطه با جهانی شدن و تجارت آزاد، نظام های بهداشتی کشورها باید به سوالات اساسی زیر پاسخ دهند:
- چگونه قوانین سازمان تجارت جهانی می تواند بر سیاستهای بهداشتی یک کشور تاثیر بگذارد؟
 - یکپارچه سازی بین المللی عرصه تجارت چه تاثیری روی سیستم های بهداشتی ملی خواهد داشت؟
 - منافع احتمالی تجارت آزاد در خدمات بهداشتی چیست؟
 - برای محدود کردن خطرات احتمالی تجارت آزاد چه می توان کرد؟
 - ارتباط بین تجارت در خدمات بهداشتی و سایر بخش ها چیست؟
 - و ...

سازمان جهانی بهداشت و تجارت جهانی

با توجه به اهمیت تاثیر تجارت آزاد بر سلامت، پنجاه و نهمین اجلاس جهانی بهداشت در ماه می سال ۲۰۰۶ با موضوع تجارت بین الملل و سلامت برگزار شد.

جهانی شدن یکی از چالش های اصلی پیش روی سیاستگذاران بهداشتی در قرن بیست و یکم است. تجارت آزاد از راه های مختلف بر سلامت تاثیر می گذرد. در بیشتر موارد اثرات آن، غیرمستقیم است، برای مثال کاهش تعرفه های تجاری می تواند منجر به کاهش هزینه های فرآورده ها و لوازم پزشکی، انتقال تکنولوژی و داروهای اساسی شود و یا باز شدن پای عرصه تجارت در خدمات بهداشتی، روند جاری نظام های بهداشتی کشورها را تحت تاثیر قرار دهد. از طرف دیگر گاهی تاثیر مستقیم و کاملا آشکار است مانند وقتی که یک بیماری از طریق ورود یک کالای تجاری (دارو یا تجهیزات پزشکی) درمان شود.

الزامات و تعهدات مرتبط با سلامت در موافقتنامه های تجاری موجود بسیار کم است، در واقع به جز بخش آموزش هیچ بخش خدماتی در (GATS) کمتر از بهداشت و سلامت نیست. این در حالیست که پیشنهادات اعضا در این بخش نیز بیشتر در مورد خدمات پزشکی و دندانپزشکی، خدمات بیمارستانی و خدمات پرستاری - مامایی بوده است. علاوه بر موافقتنامه حقوق مالکیت معنوی (فکری)، سه موافقتنامه تجاری چند جانبه سازمان جهانی تجارت از موارد مهم مرتبط با بهداشت است:

۱- موافقتنامه های عمومی تجارت خدمات راجع به تبادل بیماران و کارکنان بخش سلامت و مالکیت خارجی امکانات سلامت (در شماره قبل در مورد این موافقتنامه توضیح داده شد)

۲- موافقتنامه اقدامات بهداشتی و بهداشت نباتی (Application of Phytosanitary & Sanitary Measures- SPS)

به عنوان عوامل تاثیر گذار بر بهداشت و ایمنی غذا و گسترش عفونتها

۳- موافقتنامه موانع فنی بر سر راه تجارت (Technical Barriers To Trade-TBT) (استانداردهای کالا برای واردات) که مرتبط با استانداردها و هنجارهای بهداشتی است.

موافقتنامه اقدامات بهداشتی و بهداشت نباتی

این موافقتنامه یکی از دو موافقتنامه ای است که به موضوع استانداردها و مقررات فنی در تجارت کالا در حوزه سازمان جهانی تجارت می پردازد. هدف از این موافقتنامه ایجاد ساز و کار لازم برای حمایت و حفاظت از حیات و سلامت انسان، حیوان و نبات است. این موافقتنامه شامل مجموعه ای از قواعد، اصول و موازینی است که به اعضا، اطمینان می دهد که اقدامات تجاری بهداشتی و بهداشت نباتی اتخاذ شده بر مبنای آنها موجه بوده و در برگیرنده موانع برای تجارت بین المللی نیستند. موافقتنامه راجع به اعمال اقدامات بهداشتی و بهداشت نباتی، کشورهای عضو را وادار به تبعیت از استانداردهای واحدی نمی کند، بلکه اجازه می دهد کشورها با توجه به شرایط اقتصادی، اجتماعی و اقلیمی خود استانداردهای مناسبی برای حفاظت از بهداشت و حیات انسان، حیوان

پیش بینی تمهیدات لازم برای آمادگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش**پزشکی در پیوستن به سازمان جهانی تجارت**

تشکیل دبیرخانه و کمیته ی هماهنگی با حضور و مشارکت نمایندگان حوزه های مختلف وزارت متبوع مثل اداره کل روابط بین الملل و بخش های دارویی، خدمات و تجهیزات پزشکی، تحقیقات و فن آوری، بیو تکنولوژی (سرم و واکسن)، نیروی انسانی، خدمات بهداشتی - درمانی و... در نظام سلامت کشور و با نظارت مستقیم وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ضروری به نظر می رسد.

همچنین برنامه ریزی مناسب با مشارکت فعال متخصصین آگاه به مباحث سازمان جهانی تجارت و سلامت جامعه، استفاده از تجارب و مشاوره کشورهای عضو سازمان های تجارت و بهداشت جهانی و فرهنگ سازی در مورد تاثیر موافقت نامه های مختلف در بخش سلامت در سطح وزارت متبوع بسیار حائز اهمیت است.

ده برداشت غلط از سازمان تجارت جهانی چیست؟

- ۱- سیاستها را تحمیل می کند.
- ۲- تجارت آزاد را ترویج می کند به هر قیمتی که باشد.
- ۳- مصالح تجاری بر پیشرفت اقتصادی ارجحیت دارد.
- ۴- مصالح تجاری بر حفظ محیط زیست ارجحیت دارد.
- ۵- مصالح تجاری بر سلامتی و ایمنی ارجحیت دارد.
- ۶- مشاغل را از بین می برد و فقر را تشدید می کند.
- ۷- در کشورهای کوچک قدرتی ندارند.
- ۸- ابزاری برای گروههای قدرتمند و سلطه جو است.
- ۹- کشورهای ضعیف مجبور می شوند که به آن ملحق شوند.
- ۱۰- مبتنی بر دموکراسی نیست.

ده فایده سازمان تجارت جهانی چیست؟

- ۱- این سیستم به حفظ و ارتقاء صلح کمک می کند.
- ۲- مناقشات و اختلافات به طریقه ای سودمند مشکل گشایی می شوند.
- ۳- با رعایت قوانین، زندگی را برای همه آسانتر می سازد.
- ۴- تجارت آزادتر، هزینه های زندگی را کم می کند.
- ۵- حق انتخاب کالاها بیشتر شده و کیفیتها بالاتر می رود.
- ۶- تجارت، درآمدها را افزایش می دهد.
- ۷- تجارت، رشد اقتصادی را افزایش می دهد.
- ۸- قوانین و ضوابط پایه ای، زندگی را آسانتر می کنند.
- ۹- دولت ها در برابر اعمال نفوذهای شخصی و گروهی محافظت می شوند.
- ۱۰- این سیستم، دولتهای شایسته و خوب را ارجح می دهد و تشویق می کند.

منابع برای مطالعه بیشتر:

- Blouin.C, Drager.N, Smith.R. International Trade in Health Services and the GATS. The world Bank 2006.
- Helfrich.C.The WTO and Health.
<http://www.washington.edu/wto>
- <http://www.WTO.org>
- <http://www.WHO.org/>
- <http://www.hcs.harvard.edu>
- <http://www.farsnews.com/ 85.07.03>
- <http://www.irtr.gov.ir>
- <http://www.wipo.int/>
- <http:// www.wtoarticles.com>

در این اجلاس بر لزوم بررسی تاثیر موافقتنامه های تجاری مرتبط با سلامت و سیاستهای بهداشتی در سطوح ملی، منطقه ای و جهانی تاکید گردید.

همچنین ضرورت ایجاد سازوکارهای همکاری و هماهنگی بین وزارتخانه های مرتبط با سلامت، تجارت، بازرگانی، مالی و امور خارجه مورد بررسی قرار گرفت.

سازمان جهانی بهداشت به منظور حمایت از اعضای خود در زمینه توسعه سیاستهای تجارت بین الملل و سلامت، در راستای افزایش منافع و کاهش خطرات بخصوص برای جوامع فقیر و آسیب پذیر، با سازمان تجارت جهانی و سایر سازمانهای بین المللی مرتبط با تجارت همکاری نزدیک دارد.

از طرف دیگر استانداردهای قوانین ملی و بین المللی سلامت کاربردهای مهمی در زمینه تجارت خواهند داشت. برای مثال استانداردها، راهنماها و توصیه های مجموعه قوانین تغذیه (Codex) می تواند بر تجارت مواد غذایی تاثیر بگذارد.

همچنین سازمان جهانی بهداشت اخیراً قوانین بهداشتی و بین المللی را که مستقیماً بر تجارت بین الملل و تبادلات کالا موثر است مورد بازنگری قرار داده است.

بطور کلی سازمان جهانی بهداشت بر ارتباط بین تجارت بین الملل و سلامت با تمرکز بر موارد زیر فعالیت می کند:

- کاوش و پژوهش برای اطلاع رسانی سیاستها و فعاليتها
- توسعه ابزار و آموزش برای ظرفیت سازی در دولتهای عضو برای درک کامل مفاهیم سلامت عمومی و موافقتنامه های تجاری چند جانبه
- مساعدت به وزارتخانه های بهداشت از طریق فراهم نمودن اطلاعات مورد نیاز برای مذاکرات چند جانبه و تعامل با وزارتخانه های امور مالی، تجاری، خارجه
- در بیست و هفتمین اجلاس دولتهای عضو سازمان بهداشت جهانی بر موارد زیر تاکید شده است:
- نیاز به گفتمان کلیه ذی نفعان سطح ملی در مورد تجارت بین الملل و سلامت
- پذیرش سیاستها، قوانین، مقررات، نکات قوت و چالشهای موافقت نامه ها
- ایجاد مکانیسم های هماهنگی بین وزارتخانه های مرتبط با تجارت و سلامت

- ارتباط سودمند و موثر بین بخشهای دولتی و خصوصی به منظور ایجاد وابستگی و هماهنگی بین سیاستهای بهداشتی و تجاری

- تداوم توسعه ظرفیت در سطوح ملی برای پیگیری و کاوش فرصتهای بالقوه و چالشهای موافقت نامه های تجاری در بخش سلامت

موضوع شماره پیشین: سازمان جهانی تجارت و سلامت (۱)

موضوع شماره آینده: آشنایی با مفاهیم سلامت (در نیمه دوم فروردین)